

TALouden TASAPAINOTTAMISEN TOIMENPIDESUUNNITELMA 2021-2024

Khall 19.08.2020 § 79 *Valmistelija kunnanjohtaja Jari Penttilä puh. 040 680 2202*
Arvio kuntastrategian toteutumisen kannalta: neutraali

Kuntien harkinnanvaraisen valtionosuuden hakeminen edellyttää toimenpiteitä talouden tasapainottamiseksi. Toimenpiteistä tulee kunnanvaltuuston tehdä päätös. Hakemusvaiheessa ei välttämättä tarvitse vielä olla valtuuston päätöstä.

Halsuan kunnan talous on viime vuoden aikana huonontunut merkittävästi ja tämän vuoden osalta tilanne on jatkunut ongelmallisena koronakriisin ja sen myötä seuranneen verotulojen supistumisen ja sote-menojen ennakoimattomuuden johdosta. Talouden ongelmat aiheutuvat pääasiassa viime vuosien sote-menojen voimakkaasta kasvusta ja verotulojen pienentymisestä sekä valtionosuuksien riittämättömästä tasosta. Kunnan omassa toiminnassa kunta on pystynyt pitämään kustannukset hallinnassaan.

Tälle vuodelle Halsuan kunta nosti radikaalisti tuloveroprosenttiaan 23,50 prosenttiin, mikä on kaikkein korkein prosentti koko maassa. Myös kiinteistöveroprosentit ovat korkeita. Näistä huolimatta verokerätyä ei ole noussut. Taustalla ovat tietysti koronakriisin aiheuttamat talousongelmat.

Kunnan taloudellisen tilanteen parantamiseksi on tehtävä toimenpiteitä menojen leikkaamiseksi ja tulojen kasvattamiseksi.

Suunnitellut toimenpiteet vuosille 2020-2025:

- henkilöstömenojen karsiminen
  - opetustoimessa luokkia yhdistelemällä voidaan vähentää 1-2 henkilötyövuotta suunnitelmakaudella
  - hanketoiminnan hyödyntäminen
  - yhteiset virat naapurikuntien kanssa
  - seudullinen yhteistyö esim. yrityskehitystyössä ja työllisyyden hoidossa
- talous- ja henkilöstöhallinnon yhteistyö naapurikuntien kanssa yhteisten ohjelmistojen avulla
- kiinteistöjen käytön rationalisointi ja kiinteistöjen kulujen karsinta sekä tarvittaessa purkamisen kustannussäästöjen saavuttamiseksi
- sote-menojen osalta laaja-alaisen maakunnallisen kuntayhtymän tulee saada aikaan kustannussäästöjä toimintaansa rationalisoimalla sekä ennaltaehkäisevää toimintaa kehittämällä
- uusi sote-maakuntaudistus on tarkoitus saattaa voimaan 2023 alkaen. Tältä osin suurin epävarmuus talouden vakauden osalta hä-

viäisi toiminnan siirtyessä pois kunnilta.

- kunnan hyvinvointityössä tulee huomioida varsinkin ikäihmisten tilanne ja heille annettavat palvelut
- kunnan verotuloihin on suunnitelmakauden lopulla tulossa olennainen muutos. Tuulivoiman osalta kunnassa on kaavoitus loppusuoralla ja toimijalla on valmiudet aloittaa hankkeen toteuttaminen kaavojen lainvoimaisuuden jälkeen. Saatavat kiinteistöverotulot lisäävät kunnan kokonaisverotuloja noin 50 %:lla nykyisestään. Kiinteistöverotuloja tuulivoiman osalta saamme 2024 tai 2025 alkaen.

Suurin osa toimenpiteistä aloitetaan jo tämän vuoden aikana. Osa ennakoivista toimenpiteistä aiheuttaa kertaluonteisia kuluja ennen kuin niistä saadaan kustannussäästöjä. Merkittävimmät kustannussäästöt lähivuosien tulee kuitenkin saada sote-menoissa. Halsuan kunta on osaltaan päättämässä tarvittavien muutosten tekemisestä.

Kunnan tuloveroprosenttia ei ole mahdollista korottaa lähivuosien aikana, koska sitä korotettiin paljon tälle vuodelle. Kiinteistöverojenkin osalta tilanne on hyvin tiukka, eikä korotusvaraa käytännössä ole lainkaan. Lisäksi niiden merkitys kokonaisverotulojen kannalta on vähäinen. Rakennusvalvonta- ja ympäristölupataksat ovat juuri nyt tarkastettu. Muita taksoja kunnassa ei enää ole. Konsernin lainakanta on hyvin suuri, minkä johdosta korkoriski on todella merkittävä.

Kjoht:

Kunnanjohtaja esittää edelleen kunnanvaltuustolle ehdotettavaksi, että edellä oleva suunnitelma toimenpiteistä kunnan taloudellisen tilanteen korjaamiseksi tai vakauttamiseksi hyväksytään. Toimenpiteiden aloittamista tulee mahdollisuuksien mukaan aikaistaa.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin yksimielisesti.